

Danish University Colleges

Praktiklæreruddannelsen

Hansen, Sanne; Schneider, Hanne

Published in:
Pædagogisk Orientering

Publication date:
2005

Document Version
Tidlig version også kaldet pre-print

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Hansen, S., & Schneider, H. (2005). Praktiklæreruddannelsen. *Pædagogisk Orientering*, (3), 28-35.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Download policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

NZS - Artikler

Forfatter:	Hansen, Sanne Lillemor og Schneider, Hanne
Titel:	Praktiklæreruddannelsen
Tidskrift/Bog:	Pædagogisk Orientering
Tidskrift nr:	3
Årstal:	2005
Fra side:	28
Til side:	31
Antal sider:	4

Praktiklæreruddannelsen

Hvordan kan praktiklæreruddannelsen bidrage til kvalificering af praktikken og samarbejdet om praktikken i læreruddannelsen?

Af Sanne Lillemor Hansen og Hanne Schneider, N. Zahles Seminarium

Det er praktiklæreruddannelsens formål at udvikle praktiklærerens kompetence som underviser, vejleder og bedømmer i faget praktik i læreruddannelsen.

Sådan står der i bekendtgørelsen om uddannelse af praktiklærere til læreruddannelsen. Et udmærket, klart og præcist formuleret formål. Det er bare en skam, at det kun er de færreste praktiklærere, der får mulighed for at tage uddannelsen.

Det skyldes såmænd ikke mangel på ønsker fra lærernes side om at få denne mulighed. Og de få, der indtil nu har gennemført uddannelsen, synes, de har fået et stort udbytte af forløbet. Hvad er der galt? Ja, rigtig gættet. Det koster at uddanne kompetente praktiklærere – og hvem skal nu betale?

Vi har ikke desto mindre haft den fornøjelse at undervise på praktiklæreruddannelsen i to perioder (i øjeblikket er vi i gang med andet forløb).

På baggrund af vores erfaringer er vi ikke i tvivl om, at formålet kan opfyldes, men vi er ydermere overbeviste om, at uddannelsen også bidrager til en generel kvalificering af praktikken og til kvalificering af samarbejdet om praktikken i læreruddannelsen.

Praktiklæreruddannelsen vil få betydning for min skole. Jeg er praktikanter og vejleder dermed praktiklærer vedr. praktikanter. Jeg har fået mange ideer til, hvordan det kan gribes an, f.eks. forslag til læsning af artikler, indkøb af bøger og afholdelse af lærerkursus. Jeg er

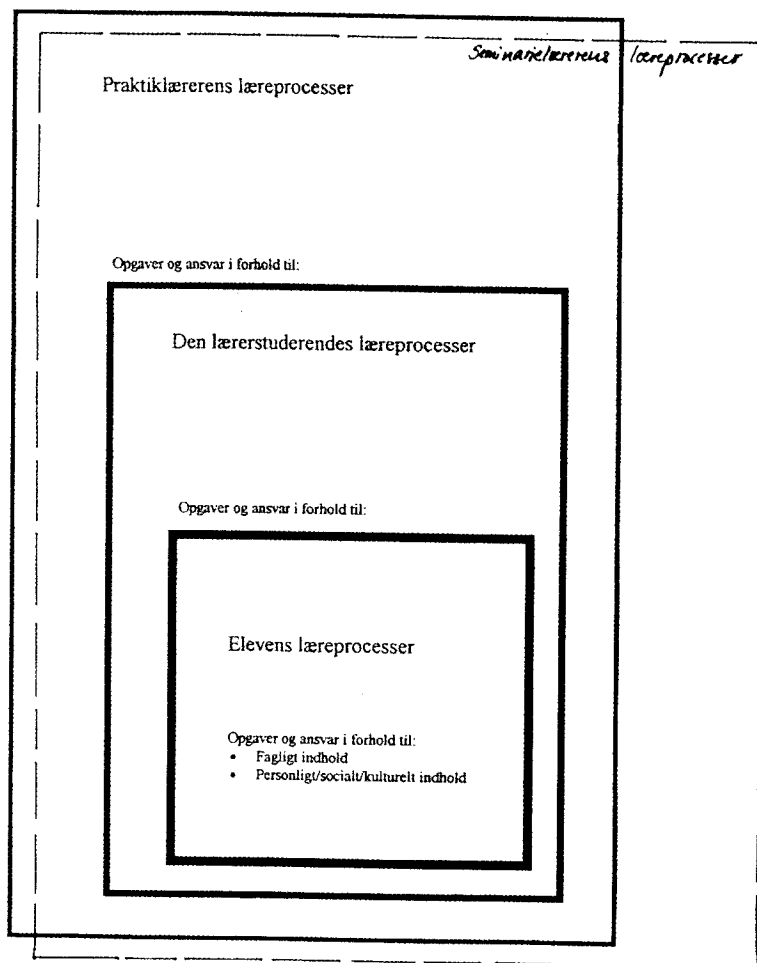
blevet bevidst om, at et vejledningsforløb kan blive endnu bedre, hvis man stiller krav til praktikanten. Positive forventninger til et menneske medfører ofte positive læringsresultater.

Ovenstående citat er fra en evaluering skrevet af en praktislærer efter gennemførelse af uddannelsen. Mange af deltagerne på uddannelsen er, som denne lærer, praktislærere på deres respektive skoler, og mange bliver det efter endt uddannelse. Det er vores indtryk, at disse lærere efterfølgende gør en stor indsats lokalt for at viderebringe og ikke mindst videreudvikle erfaringer og indsigter fra uddannelsesforløbet. Her spiller det måske heller ikke en helt uvæsentlig rolle, at praktislæreruddannelsen netop er en uddannelse og forholdsvis omfattende i den tid, der skal afsættes til undervisning og egne studier, herunder eksamen.

Vores udgangspunkt for praktislæreruddannelsen er, at seminarislærere og praktislærere har et fælles men delt ansvar for uddannelsen af lærere. Og i den sammenhæng er rigtig mange læreprocesser på spil.

Den følgende model viser kompleksiteten i praktislærelationerne – set i forhold til læreprocesserne hos eleverne, den lærerstuderende, praktislæreren og endelig hos seminarislærerne.

Kvalificeringen af praktislæreløbet går således flere veje i forbindelse med uddannelsen. Dels kvalificeres praktislæreløbet af blandt andet vejlednings-, kommunikations- samt iagttagelseskompetencer. Dels sker der en betydningsfuld erfaringsudveksling mellem praktislærere og seminarislærere, blandt andet i kraft af det erfaringsbaserede casearbejde, der i vores tilrettelæggelse af praktislæreruddannelsen er et grundlæggende element.

Der bæres med andre ord vigtig viden rundt i systemerne. Og vel vidende, at vi som seminarislærere står med ansvaret for uddannelsens tilrettelæggelse og gennemførelse, ser vi samtidig i høj grad os selv som læreruddannere under udvikling i et fællesskab med skolernes praktislærere.

I praktislæreruddannelsen har vi fundet det brugbart at arbejde med begrebet praksisteori. Begrebet praksisteori de-

fineres som en persons private, sammenvævede, men stadig foranderlige system af kundskab, erfaring og værdier, som til enhver tid har betydning for personens undervisningspraksis.¹

At få forståelse for dette begreb betyder, at man som praktiklærer får hjælp til besvare lærerstuderendes spørgsmål til, hvad der ligger bag de handlinger, man som lærer foretager sig i undervisningen og i samværet med børnene i skolen. Samtidig kan man, igen som praktiklærer i vejledning og samtaler med de studerende bruge begrebet til at belyse og perspektivere de studerendes

forslag til handlinger. Lærerstuderende har, selv tidligt i studieforløbet, et handleberedskab - en

praksisteori - som de anvender mere eller mindre ubevidst i praktiksituationer. For at kunne udvikle lærerkompetence er det væsentligt at blive bevidst om hvilke erfaringer og værdier, der er baggrund for, at man handler, som man gør, således at disse kan gøres til genstand for analyse og drøftelse.

Det er derfor et vigtigt mål for vejledning af lærerstuderende at medvirke til at gøre den enkelte lærerstuderende mere bevidst om hendes praksisteori. F.eks. ved

- at spørge til begrundelser for handlinger og belæg for påstande,
- at konfrontere den lærerstuderendes kundskaber og værdier med alternativer,
- at opfordre den lærerstuderende til at sætte ord på sine tanker - skrive logbog - eller føre praktikjournal.

Det har virkelig været en lærerig proces at reflektere over og fordybe mig i det beskrevne praktikforløb efter at have fået indsigt i forskellige teorier om vejledning og kommunikation.

Sådan skriver en praktiklærerstuderende efter første skriftlige øvelse i uddannelsesforløbet.

I uddannelsen arbejder vi bevidst med arbejds- og lærerformer, der aktivt inddrager praktiklærernes egne erfaringer. Vi er meget opmærksomme på, at praktiklærere ikke skal kunne det samme som seminarielærere, hvis domæne udstrakt grad er det teoretiske. Praktiklærere arbejder i sit lærens praksisfelt, og det er her, de har deres styrker i forhold til vejledning af lærerstuderende. I praktiklæreruddannelsen arbejder vi konkret med at kvalificere refleksioner i forhold til dette praksisfelt. Og disse refleksioner skal selvfølgelig være teoretisk funderede.

Centralt i uddannelsen står arbejdet med vejledningsbegreb.

Centralt i uddannelsen står arbejdet med vejledningsbegrebet. Både det praktiske øvelsesorienterede arbejde, der rettes sig mod praktiklærernes konkrete vejledningsfærdigheder såvel som det teoretiske arbejde, der fordrer indsigt i refleksioner over forskellige forståelser af vejledningsteori. På samme måde som vores læringsmodel anskueliggør kompleksiteten i praktikrelationerne, er der også i arbejdet med vejledning mange relationer i spil. Praktiklærerne skal i samarbejde med lærerstuderende og de skal (måske) vejlede kolleger i uddannelsen trænes begge dele. Dels gennem det vejledningsforløb med lærerstuderende der kræves, at praktiklærere gennemfører og beskriver som et led i uddannelsen, og dels gennem den vejledning praktiklærerne giver hinanden i deres supervisionsgrupper. Men samtidig bliver de også selv vejledt som led i uddannelsen – af os som seminarielærere. På dette område smelter indhold og arbejdsform så at sige sig sammen. Vi over os hele tiden i at gøre det, vi samtidig har i fokus som et studieindhold. Her er virkelig tale om, at arbejdes intensivt med at udvikle egen praksis.

I læreruddannelsen arbejdes med udvikling af didaktik på flere planer. Almen didaktik og fagdidaktik er væsent-

temaer i næsten alle læreruddannelsens fag og områder. Her er hensigten, at de lærerstuderende udvikler didaktisk kompetence i forhold til deres kommende professionsopgave. Læreruddannelsesdidaktik har imidlertid også at gøre med de didaktiske aspekter, der ligger bag seminarielæreres arbejde med at planlægge, gennemføre, evaluere og udvikle deres professionsopgave, som er at rammesætte de lærerstuderendes uddannelse. I forbindelse med at der skal skabes større sammenhæng mellem det, de lærerstuderende lærer i praktikperioder, og det de studerende lærer på seminariet, er det væsentligt, at praktiklærere ser sig selv som læreruddannere på lige fod med underviserne på seminariet.

I praktiklæreruddannelsen er læreruddannelsesdidaktik et studieområde. Det har vist sig hensigtsmæssigt, at praktiklærerne her bliver bekendt med didaktiske begreber og opfattelser. Det sker bl.a. ved at terminologi og modeller fra det teoretiske arbejde i læreruddannelsens fag indgår i studiet og danner grundlag for øvelser og opgaver, der samti-

digt tager udgangspunkt i deltagernes erfaringer med praktikarbejdet på skolerne. Det er vores erfaring, at praktiklærerne får rigtig meget ud af at opleve, at deres praktiske erfaringer kan udfoldes og italesættes ved hjælp af sprog og analyse, baseret på studier af relevant didaktisk litteratur. Samtidigt er praktiklærernes erfaringsbaserede beskrivelser og analyser af betydning for vores fortsatte udvikling af praksis på seminariet. Som undervisere på praktiklæreruddannelsen får vi på en hel unik måde indsigt i praktik som fag i læreruddannelsen, og vi anvender denne indsigt fremadrettet i vores arbejde med de hold vi underviser på seminariet og i den generelle udvikling af læreruddannelsen.

¹ Med udgangspunkt i Handal & Lauvås: På egne vilkår. Kap. 2.

² Didaktik kan defineres som: „praktisk-teoretisk planlægning, gennemførelse, vurdering og kritisk analyse af undervisning og læring“. Hilde Hiim og Else Hippe: Læring gennem oplevelse, forståelse og handling. Gyldendal. 1997. s. 89.

